

ZN.5142.16.2020[Boj]

Fundacja Pałac Bojadła
ul. Kościelna 1
66-130 Bojadła

D E C Y Z J A

Na podstawie art. 89 p. 2, art. 91 ust. 4 pkt 4, art. 7 pkt 1, art. 6 ust.1. pkt 1 lit. b i c oraz art. 36 ust. 1 pkt 1, pkt. 3 ust 2a i 3, art. 36a ust 2 i art. 37 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2020 roku, poz. 282 ze zm.), w związku z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 22 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (t.j. Dz. U. z 2018r., poz. 1609 ze zm.), w oparciu o art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 256 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku złożonego przez Fundację Pałac Bojadła,

Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków

I. udziela pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich, prac restauratorskich oraz badań konserwatorskich w zespole pałacowym w Bojadłach przy ul. Kościelnej 1, dz. nr 154, który wpisany jest do rejestru zabytków pod nr 205, w następującym zakresie:

Kamienna balustrada tarasu przed wejściem frontowym

1. wstępne oczyszczenie powierzchni obiektu w celu rozpoznania stanu jego zachowania, możliwości demontażu i transportu oraz zabezpieczenie przed oderwaniem popękanych i odspajających się fragmentów,
2. konserwatorski demontaż elementów obiektu i przewiezienie ich do pracowni konserwatorskiej.
3. pobranie próbek do badań petrograficznych, stopnia zasolenia kamienia, warstw barwnych,
4. dezynfekcja kamieni,
5. wzmocnienie strukturalne zniszczonych i osłabionych partii kamieni poprzez nasycenie ich preparatem na bazie żywicy krzemoorganicznej,
6. usunięcie wtórnych, wadliwych zapraw oraz wykonanych rekonstrukcji nie spełniających obecnie swych funkcji ochronnych i estetycznych,
7. usunięcie skorodowanych elementów żelaznych (kotew, dybli).

- * podjęcie czynności określonych poniżej warunkuje się zaakceptowaniem przez Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków opracowania zawierającego:
 - wyniki badań technologiczno – konserwatorskich.
 - interpretację ww. badań wraz wnioskami, w odniesieniu do historii obiektu,
 - określenie warstw technologicznych proponowanych do usunięcia wraz z uzasadnieniem.
 - określenie sposobu i zakresu prowadzenia prac restauratorskich w oparciu o wyniki badań i rozpoznanie stanu zachowania obiektu.
 - zaakceptowanie przez przedstawiciela LWKZ koncepcji wykonania prac restauratorskich (wizualizacja).
8. oczyszczenie powierzchni kamieni metodą strumienia pary wodnej, wodą pod ciśnieniem, przy użyciu środków chemicznych lub przy użyciu metod mechanicznych w zależności od stanu zachowania powierzchni i stopnia rozbudowy ornamentyki,
 - * działania chemiczne można wykonywać pod warunkiem wykluczenia kalcytowego charakteru spoiwa piaskowca.
 - * przed przystąpieniem do oczyszczania należy wykonać próby oczyszczania na niewyeksponowanej powierzchni, zaczynając od najdelikatniejszych i najmniej inwazyjnych metod do uzyskania oczekiwanego efektu.
 9. odsalanie obiektu,
 10. usuwanie plam po spoiwie olejnym,
 11. łączenie połamanych elementów za pomocą kleju epoksydowego oraz prętów ze stali nierdzewnej,
 12. uzupełnienie ubytków zaprawą mineralną, rekonstrukcja rzeźbiarska brakujących fragmentów,
 13. scalenie kolorystyczne.
 14. montaż elementów balustrady w pierwotnym miejscu ekspozycji i stabilizacja przez wklejanie kotew żelaznych zabezpieczonych antykorozyjnie.
 15. hydrofobizacja obiektu,
 - * konieczność wykonania zabiegu należy uzgodnić z Lubuskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Kominek (pom. nr 28)

1. wstępne oczyszczenie powierzchni obiektu w celu rozpoznania stanu jego zachowania i zabezpieczenie przed oderwaniem popękanych i odspajających się fragmentów,
2. pobranie próbek do badań petrograficznych i warstw barwnych,
3. dezynfekcja obiektu,
4. wzmocnienie strukturalne zniszczonych i osłabionych partii sztukaterii poprzez nasycenie ich preparatem na bazie żywicy krzemooorganicznej,
5. usunięcie wtórnych przemalowań, wadliwych zapraw, skorodowanych elementów żelaznych oraz wykonanych rekonstrukcji nie spełniających obecnie swych funkcji ochronnych i estetycznych,

* podjęcie czynności określonych poniżej warunkuje się zaakceptowaniem przez Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków opracowania zawierającego:

- wyniki badań technologiczno – konserwatorskich,
- interpretację ww. badań wraz z wnioskami, w odniesieniu do historii obiektu.
- określenie warstw technologicznych proponowanych do usunięcia wraz z uzasadnieniem.
- określenie sposobu i zakresu prowadzenia prac restauratorskich w oparciu o wyniki badań i rozpoznanie stanu zachowania obiektu.
- zaakceptowanie przez przedstawiciela LWKZ koncepcji wykonania prac restauratorskich (wizualizacja),

6. oczyszczenie powierzchni metodą suchą przy wykorzystaniu pędzli z miękkim włosiem, gumek chlebowych, skalpeli, sztyftów z maty szklanej, metodą pary wodnej, przy użyciu środków chemicznych lub przy użyciu metod mechanicznych w zależności od stanu zachowania powierzchni i stopnia rozbudowy ornamentyki,

* przed przystąpieniem do oczyszczania należy wykonać próby oczyszczania na niewyeksponowanej powierzchni, zaczynając od najdelikatniejszych i najmniej inwazyjnych metod do uzyskania oczekiwanego efektu.

7. odsalanie sztukaterii,

8. łączenie i podklejanie połamanych i odspojonych elementów oraz ich stabilizacja poprzez wklejanie prętów ze stali nierdzewnej,

9. uzupełnienie ubytków zaprawą mineralną, rekonstrukcja rzeźbiarska brakujących fragmentów,

10. scalenie kolorystyczne,

11. odtworzenie pierwotnej kolorystyki kominka,

Fasety w holu głównym (pom. nr 2)

1. wstępne oczyszczenie powierzchni sztukaterii w celu rozpoznania stanu zachowania i zabezpieczenie przed oderwaniem popękanych i odspajających się fragmentów,

2. pobranie próbek do badań petrograficznych, badań stratygraficznych fasety oraz ścian i sufitu pomieszczenia,

3. dezynfekcja obiektu preparatem biobójczym,

4. wzmocnienie strukturalne zniszczonych i osłabionych partii sztukaterii poprzez nasycenie ich preparatami na bazie żywicy krzemoorganicznej,

5. usunięcie wtórnych przemalowań, wadliwych zapraw, skorodowanych elementów żelaznych oraz wykonanych rekonstrukcji nie spełniających obecnie swych funkcji ochronnych i estetycznych,

* podjęcie czynności określonych poniżej warunkuje się zaakceptowaniem przez Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków opracowania zawierającego:

- wyniki badań technologiczno – konserwatorskich.
 - interpretację ww. badań wraz wnioskami, w odniesieniu do historii obiektu.
 - określenie warstw technologicznych proponowanych do usunięcia wraz z uzasadnieniem.
 - określenie sposobu i zakresu prowadzenia prac restauratorskich w oparciu o wyniki badań i rozpoznanie stanu zachowania obiektu.
 - zaakceptowanie przez przedstawiciela LWKZ koncepcji wykonania prac restauratorskich (wizualizacja).
6. oczyszczenie powierzchni sztukaterii metodą suchą przy wykorzystaniu pędzli z miękkim włosiem, gumek chlebowych, skalpeli, sztyftów z maty szklane, metodą pary wodnej, przy użyciu środków chemicznych lub przy użyciu metod mechanicznych w zależności od stanu zachowania powierzchni,
- * przed przystąpieniem do oczyszczania należy wykonać próby oczyszczania na niewyeksponowanej powierzchni. zaczynając od najdelikatniejszych i najmniej inwazyjnych metod do uzyskania oczekiwanego efektu.
7. odsalanie sztukaterii,
8. łączenie i podklejanie połamanych i odspojonych elementów fasety oraz ich stabilizacja poprzez wklejanie prętów ze stali nierdzewnej,
9. uzupełnienie ubytków zaprawą mineralną, rekonstrukcja rzeźbiarska brakujących fragmentów,
10. scalenie kolorystyczne,
11. odtworzenie pierwotnej kolorystyki fasety,

Powyższe prace zostaną wykonane zgodnie z „Programem prac konserwatorsko-restauratorskich dotyczących zabytkowych elementów wystroju Pałacu w Bojadłach: kamiennej balustrady tarasu przed wejściem frontowym, dekoracji sztukatorskiej kominka oraz faset w holu głównym wejściowym” opracowanym przez mgr Tomasza Filara w czerwcu 2020 r.

Termin ważności pozwolenia: 31 grudnia 2023 roku.

Niniejsze pozwolenie wydaje się pod warunkiem spełnienia przez Inwestora następujących obowiązków:

- kierowaniu albo samodzielnym wykonaniu prac konserwatorskich, restauratorskich i badań konserwatorskich przez osobę spełniającą wymagania, o których mowa w art. 37a ustawy z dnia 23 lipca.2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (zwanej dalej *ustawą*);
- przekazaniu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac albo badań, a w toku prac albo badań na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby, o której mowa powyżej:
 1. imienia, nazwiska i adresu ww. osoby,
 2. dokumentów potwierdzających spełnianie przez ww. osobę wymagań, o których mowa w art. 37a ustawy,

3. oświadczenia ww. osoby, o przyjęciu obowiązku kierowania tymi pracami i badaniami albo samodzielnego ich wykonywania;

- zawiadomieniu wojewódzkiego konserwatora zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac i badań,
- niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu działań,
- dokonania odbioru końcowego z udziałem przedstawiciela wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac i badań oraz opracowania ich wyników, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć, i przekazania jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac i badań;
- zachowaniu pozostałych warunków wskazanych w sentencji pozwolenia.

Pisemne zawiadomienia i dane należy kierować na adres Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Zielonej Górze podany w nagłówku niniejszej decyzji lub na adres poczty elektronicznej sekretariat.zgora@lwkg.pl bądź faksem nr 68 325 37 45.

II. umarza postępowanie w sprawie udzielenia pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i prac restauratorskich w zakresie obejmującym polichromie w salach nr 27 i 28 jako bezprzedmiotowe.

uzasadnienie

Wnioskiem z dnia 09.07.2020 r. Fundacja Pałac Bojadła zwróciła się z prośbą o udzielenie pozwolenia na przeprowadzenie badań konserwatorskich oraz prac konserwatorskich i restauratorskich w zespole pałacowym w Bojadłach przy ul. Kościelnej 1, działka nr 154, który wpisany jest do rejestru zabytków pod nr 205.

Kompetencje Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do rozpatrywania sprawy wynikają z faktu, że Zespół Pałacowy w Bojadłach wpisany jest decyzją wojewódzkiego konserwatora zabytków z dnia 20.03.1961 r. do rejestru zabytków pod nr 205. Wpisany do rejestru zabytków zespół jest chroniony w myśl art. 6 p. 1 lit. b i c oraz art. 7 p. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z art. 36 ust. 1 p. 1, p. 3 ww. ustawy, prowadzenie badań konserwatorskich, prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytku wpisanym do rejestru wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków w trybie decyzji administracyjnej.

Zespół pałacowo-parkowy znajduje się w centralnej części wsi Bojadła i składa się z pałacu, oficyn, pawilonów i parku. Dominantą architektoniczną zespołu jest pałac, który powstał w latach 1707-1731. W 1731 r. budynek został częściowo zniszczony w wyniku pożaru, a w latach 1734-1735 odbudowany przez Dawida Henryka von Kottwitza. Pałac usytuowany jest pośrodku dziedzińca, od wschodu i zachodu otoczony dawną, częściowo zachowaną zabudową folwarczną, od południa historycznym ogrodzeniem i budynkami kordegard oraz parkiem położonym za drogą. Pałac zachował swój pierwotny kształt i formę

oraz częściowo wystrój elewacji. Budynek jest murowany, dwukondygnacyjny, wzniesiony na planie podkowy z centralnie umieszczonym ryzalitem od strony frontowej. Tynkowane na gładko elewacje, przedzielone zostały gzymsami kordonowymi i wieńczącymi. Symetrycznie rozstawione otwory ujęte są w opaski. Fasada, a częściowo również elewacje boczne, mają bogatą, rokokową dekorację rzeźbiarską z motywami muszli, owoców i girland. Wyjątkowość fasady podkreśla ozdobne opracowanie ryzalitu.

Kamienna balustrada stanowi element kompozycji architektonicznej frontowej części pałacu. Balustrada ustawiona została wzdłuż zewnętrznej krawędzi, wyniesionego ponad przypałacowy teren, niskiego tarasu. Kamienne moduły ułożono na ceglany, tynkowanym podmurowaniu, w najniższej części osadzono cokół na którym ustawiono czworoboczne tralki, podtrzymujące profilowaną poręcz. Prześla balustrady rozdzielono prostopadłościennymi słupkami zwieńczonymi ozdobnymi wazonami. W środkowej części balustrada flankuje szerokie, jednobiegowe schody prowadzące z tarasu na przypałacowy podjazd. Schody wraz z balustradą utrzymane są w stylu barokowym, związanym z czasem budowy pałacu. Stan zachowania balustrady tarasu pałacowego jest zły i nie nadaje się ona do ekspozycji w obecnych warunkach. Część elementów z uwagi na zagrożenie upadkiem została zdemontowana i zabezpieczona we wnętrzu pałacu, inne pozostają na miejscu lecz wymagają podjęcia działań konserwatorskich. Niebezpieczeństwo stanowi skorodowane oraz mocno uszkodzone podmurowanie tarasu na którym ustawiono elementy balustrady. Na powierzchni samych kamiennych elementów balustrady występują zniszczenia wynikające z wieloletniego wpływu warunków atmosferycznych, uszkodzeń mechanicznych, osadów biologicznych, pozostałości warstw malarskich oraz szlicht cementowych. Zdemastowane lub skradzione zostały ozdobne dekoracje zwieńczeń słupków balustrady. Ponadto elementom balustrady zagrożenie stwarzają łączące je żelazne kotwy, które korodują i rozpychają gniazda w których są osadzone.

Murowany i zdobiony dekoracją sztukatorską kominek znajduje się w jednej z sal parteru w północnym skrzydle pałacu. Jego górną część zdobią barokowe ornamenty z umieszczonym pośrodku płaskorzeźbionym medalionem z przedstawieniem ujętego w profilu kobiecego popiersia. Wewnątrz kominka nad paleniskiem znajdowała się najprawdopodobniej żeliwna płyta z przedstawieniem płaskorzeźbionego herbu. Na skutek grabieży i dewastacji zniszczeniu uległa znaczna część kamiennej okładziny oraz uszkodzone zostały dekoracje sztukatorskie wykonane w narzucie wapiennym.

Sztukateria w holu wejściowym, to głównie proste, profilowane listwy wydzielające strefę fasety w zwieńczeniu ścian pomieszczenia. Element jest w kilku miejscach uszkodzony oraz kilkakrotnie przemalowany.

Planowane prace konserwatorskie i restauratorskie mają na celu powstrzymanie procesów destrukcji zabytkowych elementów i naprawę powstałych zniszczeń oraz przywrócenie im pierwotnego wyglądu oraz odzyskanie i uczytelnienie możliwie dużej ilości form rzeźbiarskich. Ponadto planowane są działania podnoszące walory zabytku i uczytelniające kompozycję polegające na uzupełnieniu ubytków występujących w obrębie elementów dekoracyjnych i konstrukcyjnych, scalanie kolorystyczne, odtworzenie malatury czy też złoczeń jeżeli ich występowanie potwierdzą badania stratygraficzne.

Z uwagi na wartość pałacu ustalono warunki zapewniające właściwe prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich. Do wprowadzenia powyższych warunków upoważniają konserwatora zabytków m.in. przepisy Rozporządzenia, Ministra Kultury i Dziedzictwa

Narodowego z dnia 22 sierpnia 2018 r., a także ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Odnośnie prac konserwatorskich i prac restauratorskich w zakresie obejmującym polichromie w salach nr 27 i 28 ustalono, że pozwolenie na ww. prace udzielone zostało w obowiązującej decyzji znak ZN.5142.32.2016[Boj-2] z dnia 25.11.2016 r., będącej w obiegu prawnym, wobec czego organ ochrony zabytków nie ma możliwości na ponowne wydawanie decyzji dlatego w tym zakresie postępowanie zostało umorzone.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 89 p. 2, art. 91 ust. 4 pkt 4, art. 7 pkt 1, art. 6 ust.1. pkt 1 lit. b i c oraz art. 36 ust. 1 pkt 1, pkt 3 ust. 2a i 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz art.104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego orzeczono jak w sentencji.

pouczenie

Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie za pośrednictwem Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia, chyba że przepisy prawa powszechnie obowiązującego stanowią inaczej.

Decyzja staje się ostateczna i prawomocna z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania. Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z zadaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.

Zgodnie z art. 107d ustawy z dn. 23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami: kto bez pozwolenia albo niezgodnie z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu wojewódzkiego konserwatora zabytków podejmuje działania o których mowa art. 36 ust. 1 pkt 1-5, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł.

z up. Lubuskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

mgr Kamila Domagalska
Zastępca Lubuskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

Otrzymuje:

- ✓ 1. Adresat
2. aa. (07163) oprac. B.Żok 10.08.2020 r. *Żok*

Dokonano zapłaty opłaty skarbowej w wysokości 82zł
tytułem wydania decyzji na rachunek Urzędu Miasta
w Zielonej Górze w dniu 21.02.2020 r
Inspektor ochrony zabytków Barbara Żok

